

Ɔwulúá Paulo Lówanlín Sísí Galatiafɔ

1 ¹Mí *sumbí ɔɔɔpó Paulo dé ɔwulú ánfɔ wanlín. Megyí anyánkɔ́pósa ntée ɔhaa lówa mí. Yesu Kristo mva anɔ Sí Bulu ámbú ɔɔkɔsúa mu tsú afúlitɔ ámu lówa mí. ²Nde mú wanlín sísí ɔpasua ání ɔbu Galatia ɔsulósu fée. Mía Akristofɔ́a bubu nfi fée anidé mli itsiá ha anɔ,

³“Anɔ Sí Bulu mva anɔ Wíe Yesu Kristo bugyí mli buale, abuha mli iwilwii.”

⁴Yesu anfi lési ɔwɔ há bɔmɔ mu anɔ lakpan su, méni ɔbéle anɔ tsú ɔyí laláhe anfitɔ; fé alɔ ámbú anɔ Sí Bulu léhie yáí ámu. ⁵Akánfu Bulu bré fée. *Amen!

Asun Wankláán Kuku Má Inɔ Ɔma

⁶Mli Galatiafɔ, mli ɔwɔ lawá mí ifú ání mlɔlawúna yinkí Bulu ɔma. Bulu lótsun Kristo awɔtɔlesu tí mli ɔbé, mlɔbɔ́we mu ahá. Mliki alɔ mlɔlawúna mlidé asun bambá hɔ́ mliaa, múgyí *asun wankláán ámu. ⁷Táme ɔna ɔtsan há asun wankláán ámu. Aha akɔ dékléa béyintá mli agywun, abutse Kristo asun wankláán ámu. ⁸Táme ní anɔ, ntée *Bulu-ɔɔɔpɔ ɔku kúráa lótsu ɔsúsú bá, beda asun wankláán bambá ku ɔkan súná mli, ɔna ɔtsan há mú ámbú anulébláa mli ámu a, Bulu ɔlwí mu. ⁹Nakú blí asún ánfɔ, támé ntráa nde mli bláa mbée, ní ɔku ɔbá beda Bulu asun wankláán bambá ku ɔkan súná mli, ɔna ɔtsan há mú ámbú anulébláa mli ámu a, Bulu ɔlwí mu.

¹⁰Megyí bée, ndekléa ahá budwée mí. Ó-o! Bulu mboún ndekléa ɔdwée mí. Ní ntráa ndekléa ahá budwée mí á, teku mmegyí Kristo osúmbi.

Paulo Sumbí Ɔyɔpú Bwe

¹¹Mí apíó, ndekléá iwánkɩ mlɩ ání Bulu asun wankláán ámúú nde mú ɔkan da ámu imotsú nyankpusa agywuntɔ. ¹²Megyí ɔhaa wá notsúá mú, ntée ɔku lósuná mí. Yesu Kristo onutó léle mú súná mí.

¹³Tsúfé mlɩlanú mí tsiátɔ asún, alíá ngyi bréá mbuo *Yudafɔ-osum ámu, pú alíá nehie dínká Bulu ɔpasua ámu, nɔɔ mbódíá néhu amú féé. ¹⁴Nɔhɔ gyankpa mí abato Yudafɔ-osum ámutɔ, pú alíá nɔwa nsi gyi mí anáin amándíé kugyíkusu.

¹⁵Táme Bulu lówa awitɔle há mí. Ɖlele mí yáí tsú bréá mbu mí yín iwɩtɔ, ɔletɩ mí ɔbéé, nyɔ mu agyómá. ¹⁶Ɖlele mu Bi ámu súná mí, méni néda mu iwɩ asun wankláán ɔkan ahá ání bumegyí Yudafɔtɔ. Mmɔyɔ ɔhaa wá mbée, osúna mí asún alɩ bré ámutɔ. ¹⁷Mmɔyɔ Yerusalem mbée, noyówun Kristo sumbí ayɔpú ámúú bubu unu asa neba amu é. Mboún nenatí laa yɔ Arabia ɔsulúsu, neyinkí ba Damasko wúlutɔ. ¹⁸Yesu léle iwɩ súná mí, mú ofi-saasitɔ á, nɔyɔ Yerusalem yówun sumbí ɔyɔpú Kefa ání butetráa tɩ mu Petro, netsiá mu wá nke dúanu (15). ¹⁹Mmetrá wun sumbí ɔyɔpú ɔkuku dɩn anɩ Wíe Yesu mu gyama Yakobo.

²⁰Ɖɔkwali asún ndewanlín sísí mlɩ. Bulu yin ání mmedé afunu wa.

²¹Mú ɔma a, nɔyɔ Siria pú Kilikia ɔsulúsu. ²²Alɩ bré ámutɔ á, Akristofɔ ɔpasua ámúú ibubu Yudea ɔsulúsu ámu bumɔkúnýá bí mí. ²³Múá budenu tsú mí iwɩ féé gyí, ahá budebli bee, “Oyin ámúú ɔdun anɩsu ámu ná ɔde hógyi ámúú anɩdé mú asún blí, ɔde anɩ itin ka ámu kén ɔkan da.” ²⁴ɩna mí su bekanfú Bulu.

Paulo Mva Sumbí Ayɔpú Atráhe Amu

2 ¹Nfí dúana ɔma a, mía Barnaba anlékpa Tito buo iwɩ, yínkí yɔ Yerusalem. ²Bulu léle súná mí ání nyɔ unu, sú nɔyɔ. Alíá mí agyómá mɔɔbwe kpaali su á, negyankpá lé asúntɔ súná ɔpasua ahande amu nkule utsétɔ. Nebláa amú

*asun wankláán á múú nna nde mú ɔkan da ahá ání bomegyí *Yudafɔɔ ámu. Botsulá dínká mósú. ³Ibu mótɔ́ ání Griikiyin Tito amúú anlékpa buo iwí ámu gyí, táme bomehɛ mu beɛ, ɔ́tín *keté. ⁴Ibu mótɔ́á Akristofɔ́ afunupu akvá beki ansí bowie anɔ́to bekleá ɔ́tín keté. Tsúfé bodunká ání béyintá iwíutsiá amúú Kristo Yesu lahá aní ámu; abubwe aní amlí nkɔ́pábi ha Yudafɔ́ mbla ámu. ⁵Táme anumési iwí há amú kpalobí kóráá, méni ɔ́nɔ́kwálá ibo asun wankláán ámu ɔ́múú ímúetse ha mlí.

⁶ɔ́pasua ahande amúú bubu inu ámu bomebláa mi asvansu beɛ, mpútsia asún wankláán ámuú ndeblí ámu. (Ínɔ́á nde amú tí ahande kóráá á, megyí beɛ, amú hande amu ibo mi labi, tsúfé Bulu mú tamakí ɔ́haa ansítɔ́.) ⁷Táme ahande amu bowun ání Bulu lópu asun wankláán ámu há mí ɔ́béɛ, ndáa mú ɔ́kan ahá ání bomegyí Yudafɔ́,^a fé alíá ɔ́ɔ́pohá Petro é ɔ́béɛ, ɔ́dáa mú ɔ́kan Yudafɔ́. ⁸Tsúfé Bulu léha Kefa ání butetráa tí mu Petro túmi, ogyi mu *sumbí ɔ́yɔ́pú Yudafɔ́. Mu kén láhá mí túmi, ngyi mu sumbí ɔ́yɔ́pú ahá ání bomegyí Yudafɔ́ é ní. ⁹Ibu á, ilowankí Yakobo mu Petro pú Yohane amúú buhíé bugyi ɔ́pasua ámu ɔ́tan ámu ání Bulu lápú alí agyómá ánfí kíé mí. Mú su ɔ́bwa mía Barnaba ibi, púsúná ání anílabwé kule. Botsulá ání mía Barnaba ayó agyómá ahá ání bomegyí Yudafɔ́, amú é abuyɔ́ agyómá Yudafɔ́. ¹⁰Múá bodunká tsú aní wá gyí, akáin amúú ahá ání buma tɔ́ɔ́su. Mú kén gyí tɔ́á ndekléá nóbwe é ní.

Paulo Iynwa Wá Petro

¹¹Táme bréá Petro léba Antiokia wúluto á, nɔ́wa Iyn wá mu ahá ansítɔ́, tsúfé tɔ́á ɔ́ɔ́bwe itépi ma ale. ¹²Bréá ɔ́leba a, mu ahógyipuá bomegyí Yudafɔ́ butɔ́wá ibi gyi atɔ́, táme Yudafɔ́ aku benya tsú Yakobo wá ba pé, ɔ́lebutí iwí lé ahá ámu, tsúfé ɔ́de ahógyipu amúú beɛ butín keté ámu ifú nya. ¹³Ínɔ́á ndeblí á, Yudafɔ́ atráhe amu é bubuo Petro apinabwebí ánfí. Barnaba óó léyinkí yó obuo amú. ¹⁴Nowun

^a 2:7 Ahá ání bomegyí Yudafɔ́ támatun keté. Yudafɔ́ gyí keté atínpu.

ání amú bwehé ámu umekanáa ɔɔkwaliá ibu asun wankláán ámutɔ. Mú su nebláa Petro ahá ámu féé ansítɔ mbée, “Petro, Yudayin fugyi, táme fumedé Yudafo amándíésú gyí. Ɖmátɔfo amándíésú fudegyí. Ntogyi sù fude ahá ámúú bumegyí Yudafo ámu hie féé, bubwée Yudafo amándíé ání fakíná?”

Hógyisú Bulu Tɔtsun

Hɔ Yudafo Pú Ɖmá Bámbásúfo Nkpa

15Yudafo lɔkwú mía funyɔ. Megyí ahá ámúú bumegyí Yudafo, bumeyín Bulu mbla ámutɔ atsú. 16Táme anɔ Yudafo Akristofo ámu mú anyin ání megyí Mose mbla ámusu gyí su Bulu totsú ɔha ání mu asún da ɔkpa mu ansítɔ, nkéti Yesu Kristo hógyi. Mú su anilahɔ mu gyi, méni Bulu ɔbɔtsun mu hógyi amusu há anɔ asu ní. Tsúfé ní mbla ámusu gyí su mú á, teki ɔhaa méegyí asu Bulu ansítɔ. 17Anidédunká ání Bulu ɔtsúun anɔ Kristo hógyisu, otsu anɔ ání anɔ asún da ɔkpa mu ansítɔ. Táme ní Yudafo aku bude anɔ mboún kú lakpan abwepú á, múmú imosuná ání asukpan Kristo dé anɔ suná a? Ekekeke! 18Ní nakíná Mose mbla ámu, láyɔ nde músú gyí a, múmú ilosuná ání itɔ laláhe nɔyɔ ndebwe á. 19Tsúfé Mose mbla ámu ilosuná ání nawú. Uleha negyi iwɔ, méni nétsiá nkpa pɔpwe há Bulu. Míá Kristonyɔ beda mántá *oyikpalíhesu ɔhétɔ. 20Mú su ntsie nkpa séi, táme megyí mí onutó tsie nkpa ɔsolúv anɔfɔsu. Kristo, ogyi Bulu mu Bi ámu tsie mitɔ. Múlódwe mí, bowu há mí. Mu hógyi sù ntsie nkpa. 21Mú su mmedé Bulu awitɔle amu kiná. Tsúfé ní Mose mbla ámu sù ɔha obégyi asu Bulu ansítɔ á, múmú kpaali Kristo lówu!

Mbla Ámusu Gyí Ntée Kristo Hógyi

3 1Óo Galatiafo aha mimláhe! Ma lálé mli ansí alɔ? Megyí mli onutó ansítɔ behie lé súná mli alɔá beda Yesu Kristo mántá oyikpalíhesu, mɔ mu? 2Nfíte mli asun kua kulɛ. Mose Mbla ámusu gyí léha mlúnya *Ɖhe Wankíhé amu lóó, ntée *asun wankláán ámúú mlúlonu, mlúdé músú hógyi amu su? 3Aha mimláhe mlúɔkuku mlygyí alɔ? Ínúá mlúɔpu Ɖhe

Wankíhé amu tsúa mli Kristotɔtsiá asu mé, mli onutó túmi mltaa mlɔpɔmɔ mú ɔnɔ nya? ⁴Kpaali sù mlulówun ipian ámu fée asun wankláán ámu su? Megyí kpaali su! ⁵Ntráa fite mli. Mli Mose mbla ámusu gyí sù Bulu lapú Dɛe Wankíhé ámu há mli, ɔde ofúla é bwe mlitɔ? Ekekeke! Alíá mlilónu asun wankláán ámu, hɔ mósú gyí sù ɔɔpɔhá mli.

⁶Mlɔpɔki anɔ náin *Abraham. Ibo Bulu asun wanlínhé amutɔ ání, “Abraham lóhɔ Bulu gyi. Mú su Bulu lótsu mu ání mu asún da ɔkpa.” ⁷Mú su ilehián ání mlébiá ahá ámúb bɔhɔ Bulu gyi amu gyí Abraham abí onutó ní. ⁸Bulu asun wanlínhé amu léblí yáí ání Bulu ɔbɔtsun ahá ámúb bumegyí Yudaɔ ámu hógyisu, tsú amú ání amú asún da ɔkpa. Íni sù Bulu lébláa Abraham asun wankláán ámu dodoodo ɔbé, “Fósú nɔtsun yulá ɔsolúsu ahá fée.” ⁹Abraham lóhɔ Bulu gyi. Mú su Bulu lóyulá mu. Mú su séi ání á, Bulu ɔbɔpɔ oyúla amúb ɔɔpɔyúla Abraham amu yúlá ahá ání baho Kristo gyi.

¹⁰Táme ulwú dun ahá ání amú ansí dun Mose mbla ámusu gyísu. Tsúfé bɔwanlín wá Bulu asún ámutɔ bɛɛ, “Bulu lalwú ɔhagyíɔha ání omegyí mbla ámúb bɔwanlín wá Bulu mbla ɔwolótɔ ámu féesú.” ¹¹Séi á, Ilawánkí ání ɔhaa má unvá mu mbla ámusu gyí su Bulu obótsu mu ání mu asún da ɔkpa. Tsúfé Bulu asun wanlínhé amu léblí ɔbé, “ɔhá ání mu hógyi su Bulu latsú mu ání mu asún da ɔkpa obénya nkpa.” ¹²Mbla ámusu gyí mená hógyisu, táme Bulu asun wanlínhé amu léblí ɔbé, “ɔhagyíɔha ání otegyi mbla ámusu ɔbɔtsun mósú nyá nkpa.”

¹³Táme anɔ sù Kristo lémlí ɔha Iwúhé bréá beda mu mántá oyikpalíhe amusu. Mú su ɔlele anɔ tsú ulwú ámúb mbla ámu létí há anɔ ámu asu. Tsúfé Bulu asun wanlínhé ámu léblí ɔbé, “Ulwú dun ɔhagyíɔha ání beda mántá oyísú.” ¹⁴Kristo lówu, méni Bulu ɔbɔpɔ oyúla amúb ɔlehɛ há Abraham amu kén yúlá ahá ání bumegyí Yudaɔ, méni abɔtsun anɔ Kristo Yesu hógyisu nyá Dɛe Wankíhé amúb ɔlehɛ ámu.

Mbla Ámu Pó Bulu Nhúhé

¹⁵Mí apíó, mpúb nde tsiátɔ asún ku flo asún ání ha mli. Alí ámúb ɔha ɔdínká ibwi mu asúnsú ɔbé, ɔku ogyí mu atɔ,

ɔhaa má ɔkpa tse mú, ntée lé iku mótó ámu a, alí igyi ntam amú Bulu léka há Abraham amu é ní. ¹⁶Aní náin Abraham muv mu nanyɔ Bulu léka ntam há. Alí asún ánfɔ imosuná ání mu aná tsɔtsɔtsɔ, mboún mu na ɔkule pé. Mu na ámu gyí Kristo a. ¹⁷Asún ání ndeblí gyí, Bulu léka ntam há aní náin Abraham, ɔledinká ibwi músú púsúná ání obégyi músú. Mbla ámú ɔlɔwa há Mose nfi lafana advasa (430) ɔma amu méetalí ká ntam amú ɔledinká ibwi músú ámu, ntée tse mú ekekekeke. ¹⁸Tsúfé ní mbla ámusu gyí su ɔha ibi béda agyapadié ámú Bulu léhie yáí ámu a, múmú megyí hie Bulu léhie mú yáí Abraham. Táme ɔɔkwali amu gyí, kie ɔlɔpkié mu.

¹⁹Múmú labi mɔmu mbla ámu bu? Bulu lɔpu mú é mántá músú, méni ibósuná ahá tɔá lakpan gyí. Táme ɔlɔwa mbla ámu ání ibétsiá alu yɔfun bréá Abraham mu na ámu ɔbéba. Mvgyí mu atɔ ogyípú ní. ɔlɔpu mbla ámu há mu abɔpu ɔɔpu ɔɔwa Mose ibi. Múlɔbwe Bulu múa Israelfɔ nsuné ɔlapú ní. ²⁰Nsuné ɔlapú tamalí há ɔbakúle, táme ɔbakúle Bulu gyí.

Labiá Mbla Ámu Ibo

²¹Bulu mbla ámu ɔlɔkusú líí mu nhíhé ámú ɔlehie yáí ámusu? Ekekekeke! Ní mbla ku ibetalí há aní nkpa ání utamatá á, teki abetalí gyí asu Bulu ansító, ní anilégyí músú. ²²Táme Bulu asun wanlínhé amu ɔleblí ání lakpan lagyi ɔyító ahá féésú plíplíplíplí. Mú su atɔ ámú Bulu léhie yáí ámu igyi Kristo ahógyipu klé.

²³Táme asa Yesu Kristo hógyi léba ɔyító á, mbla ámu ɔleklí aní fé obu adípú. ɔhaa ménya mu iwɔ, ɔɔfun bréá Bulu lébele Kristo hógyi ɔwan. ²⁴Mú su mbla ámu lɔbwe anisu ɔkípu ɔɔfun bréá Kristo léba, méni Bulu obótsu aní ání aní asún da ɔkpa mu ansító, tsúun aní Kristo hógyisu. ²⁵Íniá Kristo hógyi laba su á, imehián ání mbla ámu ɔbétrá bwe anisu ɔkípu.

²⁶Tsúfé mli Kristo Yesu hógyi su mli féé mlɔlabwé Bulu abí. ²⁷Mli ahá ání mliá Yesu Kristo mlɔlabwé kule tsun *asúbɔsu mlɔlatsú mu tsiátó féé. ²⁸Mú su Yudayin ntée Griikiyin trá ɔma unu. ɔkpábi ntée ɔdhié, ɔtsi ntée oyin trá ɔma unu. Tsúfé mli féé mlɔlabwé kule mliá Kristo Yesunyɔ

ukulebwetɔ. ²⁹Íniá mlɪlabwé Kristo klé su á, mlɪlabwé Abraham abí-aná onutó, pú mu ató agyípu. Íni su utó ámúú Bulu léhɛ yáí Abraham amu igyi mli klé.

4 ¹Mlyɔ asún ánfɪtɔ ki. Ní ɔha owú, sí mu agyapadiɛ yáí mu abí bréá bumɔkúdan a, bugyi fé nkpábi. lɔv mótóá amúbú amú sí ató féé, ²táme ilehián ání béba iwɪasi há amúsú ɔkípu alu yófun nfi oduá amú sí lósuná ání buhɔ, asa abɔpu ató ámu wa amú ibɪtɔ. ³Alɪ anɪ é angyí asa Kristo léba ni. Anɪlóbwe nkpábi há ɔhé, ntée túmiá ide ɔyí ánfɪsu gyí. ⁴Táme bréá bré ámu onutó lɔfun a, Bulu lówa mu Bi sísí, ɔha tsihé lókwí mu wá mbla ámu asi. ⁵Bulu lówa mu ání ɔbá bɔhɔ anɪ ahá ámúú angyí nkpábi há Mose mbla ámu tsu nkpábitɔ, ménɪ ɔbóbwe anɪ mu abí onutó.

⁶Bulu lódunká ání obósuná ání mlɪlabwé mu abí. Mú sù ɔɔpu mu Bi ámu ɔhé wá anɪ uklɪntɔ ní. ɔhé ámu téhá antokpólí mu anɪaa, “Abba, mí Sí!” ní. ⁷Mú su opió, futráa fɔmegyí ɔkpábi, mboún Bulu mu bi. Íniá mu bi fugyi su á, mu ató féé igyi fú klé.

Galatiafɔ lwi Ipián

⁸Bréá mlɪmɔkúnyá bí Bulu á, mlɪlóbwe nkpábi há ikpiá bumegyí tɔtɔ. ⁹Táme séi mlɪlabí Bulu, ntée néblí mbée, alabí mli. Ntogyi sù mlɪdékléá mléyinkí yósum túmi ánfɪ uma labi kukuuku? Ntogyi sù mlétra yinkí yóbwe amú nkpábi fé bré ámu? ¹⁰Mlɪdé amándíé ku bwe nke kutɔ, tsra kutɔ, bré kutɔ pú nfi kutɔ. ¹¹Mli bwehé ánfɪ su ifú bu mutɔ. lde mí bwe fé ipian ámúú ndewúun mli su ámu féé ɪbóbwe kpaali.

¹²Mí apió, nokókóli mli, nabwé mí wɪ fé mli. Ntráa mma mbla kuku asi. Mú su mlɪtsia mí atsiábi. Megyí bɛe mbée, mlɪlapú lalahe kuku gyi mi, sù nde íni blí. ¹³Mlɪlakáín ání wɪ ma mí ɔnlɪn asa neba ɪwɪ beda Bulu *asun wankláán ámu ɔkan eke gyankpapu? ¹⁴Ísókí kpɔnkpɔntɪ mí ɪɔ ámu lóbwe há mli, táme mú óó á, mlɪmóbu mí tɔku. Mboún mlɪlóbwe mi fé Bulu-ɔbɔpu, ntée Kristo Yesu onutó kúráá. ¹⁵Ansí lehié gyi anɪ alɪ bré ámutɔ! Ntɔ lébá? Mí onutó nowun ání ní mlétalí á, tɛki mlɪlólótí mli ansíbi wá mí alɪ

bré ámutɔ. Mú ntɔ dé mli séi? ¹⁶Alí ámutú nde mli ɔɔkwali bláa amu su namlí mli olupú?

¹⁷Ahá ámutú budekléá mligyí Yudafo mblasu ámu buma mli iwɪ agywun wankláán kuku. Tóá budeklé gyí bémain mli lé mísú, méni mlékle amú asún. ¹⁸Ibu aléá ahá bódunká ání mlidwée amú, agywun wankláán ɔkpasu. Megyí bréá mbu mli wá wule. ¹⁹Mí abí adwepú! Iwɪ trá ide mí ɔsun há mli, fé ɔtsíá ikwú de mu dwiín. Nkétɪ mlilanyá Kristo tsiátɔ mlɔɔ asa iwɪ bési mí ɔsun. ²⁰Ihíé de mí háan ha mli. Ní mí nkule su mú á, tekɪ mbu mli wá séi, méni nétse mí tótu.

Hagar Mva Sara Nfántóhún

²¹Nfíte mli ahá ámutú mlidékléá mlóbuo Mose mbla ámu. Mlumónu asún ání ɔleblí así? ²²Bɔwanlín wá Bulu asún ámutɔ beɛ, Abraham lókwú abi yinhé anyɔ. ɔkule mu yin gyí ɔkpábi, onyɔɔsi mu yin gyí ɔdíhie. ²³ɔkpábi amu lókwú mu bi keke, táme ɔdíhie ámu mú á, Bulu léhie mu yái ání méha mu obí asa ɔlɔkwú. ²⁴Mliha anu asún ánfɪ así tsun ɔkpa ánfɪsu. Atsi abanyó ánfɪ bulí há ntam anyɔ ání Bulu léka. *Hagar líí há Sinaibusu klé, tsúfé nkpábi mu abí bugyi. ²⁵Sinaibu ámu bu Arabia ɔmátɔ. Iíí há nde Yerusalem wúlu. Yerusalem pú mútɔ ahá féé bugyi nkpábi, Mbla ámu su. ²⁶*Sara mú gyí ɔdíhie, ɔlíí há ɔsúsú Yerusalem. Mvgyí anu yín ní. ²⁷Tsúfé Bulu asún wanlínhé amu léblí ɔbée,

“ɔtsɪ mákwípú, nya ansigyí!

ɔtsíá ikwú mɔkúdwíín mu kɪ, kplun, afusura okitikíti ansigyísú.

Tsúfé ɔtsɪ ámutú mu kulu lési mu tswɪ amu obénya abí tsɔtsɔɔtsɔ,

dun ɔmvamúbú mu kulu da mu wá ekekegyíeke ámu.”

²⁸Mí apíó, séi á, mlilabwé Bulu ahá tsun mu tóá ɔlehie yáísú; fé alíá ɔlehie yái asa bɔkwú *Isak. ²⁹Alí bré ámutɔ á, obí ámutú bɔkwú mu keke, ogyi Ismael amu lédinká Isak amúbú bɔkwú mu *ɔɲe Wankíhé túmitɔ ámusu. Alí kén igyi há anɪ nde ní. ³⁰Táme nkáli Bulu asun wanlínhé amu léblí?

Ɔbée, “Gya ɔkpábi amu mu bi, tsúfé megyí ɔkpábi mu bi ámu mu ɔdíhie mu bi ámu obégyi amú sí ató.” ³¹Mú su apíó, megyí ɔkpábi amu abí anigyí. Ɔdíhie ámu abí anigyí.

Mlɩkɩ Mlɩ Iwɩgyɩsu

5 ¹Ani iwɩgyí su Kristo lahá anlɩgyi iwɩ! Mú su mlɩlu kínkíínkín. Mlɩmátrá tsulá abubwe mlɩ nkpábi ha mbla ámu.

²Mlɩnu! Mí Paulo dé mlɩ bláa ání ní mlesí iwɩ há, betɩn mlɩ *keté a, ilosuná ání tó ámúú Kristo lóbwe ámu uma mlɩ labi kuku. ³Ntráa nde mlɩ ɔlá da mbée, ɔhagyíɔha ání ɔleha betɩn mu keté á, ilehián ání obégyi Mose mbla ámu féésú. ⁴Nde mlɩ bláa mbée, mlɩ ahá ámúú mlɩdé mbla ámu su gyí, méni Bulu obótsu mlɩ ání mlɩ asún da ɔkpa mu ansító ámu mlɩlamáin iwɩ lé Kristosu. Bulu awɩɔle amu ɩlatswɩ mlɩ pan. ⁵Ani mú ani ansí dɩn ání Bulu obótsu ani ání ani asún da ɔkpa mu ansító. ɩni gyí tóá anɩdé ɔkpa kí tson Ɔɣe Wankíhé amúú ɔde agyómá yɔ anɩɔ, tson ani hógyisu ámu su ní. ⁶Tsúfé ní anɩa Kristo Yesu anigyí kule a, ketétɩn ntée ketémátɩn mehián. Múá idehián gyí anɩbu hógyiá itehá anɩɔdwé Bulu pú ani aba.

⁷Teki mlɩdé mbódí bɔ asa. Ma kóún latin mlɩ ɔkpa ɔbée, mlɩmátrá buo ɔnɔkwali amu? ⁸Megyí Bulu bwehé igyi, tsúfé muléle mlɩ. ⁹Mlɩkain ání bodobodotu-afá kpalobí téhá bodobodo amu féé itotú. ¹⁰Ani Wíe lahá nahogyi, ání mlɩmétrá hɔ ɔha bambá atosunáhé dɩn mí nkule klé. Bulu ɔbébutí ɔhá ámúú ɔde mlɩ agywun damlí ámu su.

¹¹Mí apíó, ní ntráa nde ɔkan da blí mbée, ilehián ání ahá butɩn keté á, mómú ntogyi sú Yudaɔ butráa budɩn mísú? Mómú ní nde Kristo oyikpalíhesu lowu ámu é ɔkan da á, yée ɔhaa méedɩnká mísú o. ¹²Mí su mú á, teki ahá ámúú bude mlɩ háan bee, ilehián ání mlétɩn keté ámu bawúna flo amú iwɩ.

¹³Mí apíó, Bulu léle mlɩ ɔbée, mlɩbégyi iwɩ. Táme mlɩmátsɩn mlɩ iwɩgyí amusu láyótsu mlɩ tsiátó dada amu. Mboún mlɩpu ɔdwe sum mlɩ aba, ¹⁴tsúfé Mose mbla ámu féé ɩlú mbla kule pé ámúú ideblí ɔbée, “Dwe fú bá fé fú iwɩ.”

ámusu. ¹⁵Táme ní mlɪlabwé mli iwɪ fé mbwíkítá-atɔ, mlɪdé aba fɪnɪ, mlɪdé aba lalá a, múmú mlɪkɪ wankláán; ní megyí alɪ mléhu aba.

Tsiátɔ Dada Pú Ŋɛtɔ Atsiábi

¹⁶Mú su nde mli bláa mbée, mliha Ŋɛ Wankíhé amu ɔkpa mli. Múmú mlumɔɔbwe tɔ́á mli tsiátɔ dada tekle. ¹⁷Tsúfé tɔ́á anɪ tsiátɔ dada tekle ihíe na ɔtsan há tɔ́á Ŋɛ Wankíhé amu tekle. Tɔ́á Ŋɛ Wankíhé amu tekle é ihíe na ɔtsan há tɔ́á anɪ tsiátɔ dada tekle. Atoku anyɔ́ ánfɪ ɔlɔkvsú líú abasu, ménu mlumɔɔbwe tɔ́á mlitekle. ¹⁸Ní Ŋɛ Wankíhé amu dé mli kpa á, múmú mlímá Mose mbla ámu asɪ.

¹⁹Tsiátɔ dada bwehé telɪn ɔwan. Múgyí; atsɪ múa ayin asúnwa, agywɪn laláhe bwe, ifintotsiá, ²⁰ɪkptswée, afátɔpleí, olu, utrɛ, fú nkule klé dunká, ɔblɔ́kpán, ɔnsɪpɛ, aba asimánú, iwɪmaín lé fú abasu, ²¹ɔkabágyáa, ntábu, pléikpada pú múa ɪletan ɪnɪ aná. Mú aná iwɪ asún nde mli bláa, fé alíá nebláa mli yaí. Mbée, ahá ání butɔɔbwé ɪnɪ odu buméenya *Bulu iwíegyí ámutɔ agyapadiɛ kuku.

²²Táme ní Ŋɛ Wankíhé amu dé anɪ kpa á, mú abi swiehé ání íbétsiá anɪtɔ gyí, ɔdwe, ansigyí, iwɪlwii, uklunya, awɪtɔle, yilébwe, ɔɔkwali, ²³ilwíí pú iwɪsɔgyí. Mbla kukukuku má unvá iletɪn alɪ ntobí ánfɪ ɔkpa. ²⁴Ahá ání bɔgyi Kristo klé bamɔ́ amú tsiátɔ dada pú amú ɔwɔ́lɪ laláhe Kristo Yesu oyikpalíhe amusu. ²⁵Ŋɛ Wankíhé amu lahá anɪ nkpa ɔɔpwe. Mú su mliha agyi mu asúnsú. ²⁶Anímátsu iwɪ súná aba, ntée wá aba ɔblɔ́, ntée pé ansí aba atɔ́sú.

Uku Tsu Lé Aba Asúntɔ

6 ¹Mí apíó, ní mlɪtɔ ɔku ɔbwé lakpan ku á, mli ahá ámúú Ŋɛ Wankíhé de mli kpa ámu mlunya klɪn tɔ́ kpla mu putɔɔ. Táme mlɪkɪ mli iwɪ wankláán, ménu mli é mluméedida ɪsɔ́kɪ amu odutɔ. ²Mlɪtsu iku le mli aba asúntɔ. Ní mlɪdé mú bwe alɪ á, mlɪdé Kristo mbla ámusu gyí nɪ. ³Ní ɔku dé mu iwɪ kí ɔbée mɔ́fun tógyítɔ́tɔ́, táme omegyí tɔ́tɔ́ a, ɔde mu iwɪ mlé. ⁴Mlɪkapu mli onutɔ́ tsiátɔ kɪ. Ní ɪbu alé

á, mómú mlétalí pú ibi sí kántó mli bwehé su, mlimóɔpu kápú ɔha bambá klé. ⁵Tsúfé anuto okugyíɔku ɔbósura mu onutó ato svráhé.

⁶Bulu asún ámu akasípú buyée ato wankláán ání bubu iku ha amú asunápú.

⁷Mlimámlé mli iwi. ɔhaa tamamlé Bulu. ɔhagyíɔha ɔbókpótí tsá olodu. ⁸Ní ɔku lódu tsiátó laláhe wá mu klnto á, lowu ɔbókpótí tsú mótó. Táme ní ɔleha ɔɔe Wankíhé amu lódu tsiátó wankláán wá mu klnto á, ɔbókpótí nkpa ání utamatá tsú mótó. ⁹Mú su yilébwe mákpɔn ani, tsúfé ní abato mowu ani á, abókpótí nkpa ání utamatá mú brétó. ¹⁰Mú su brégyíbréá anyá mú iwi ɔkpa á, mliha abwe yilé ha ɔhagyíɔha, títriu ani apíó ahógyipu.

Itsiáha Pú ɔláda

¹¹Mliki ato wanlínhé akpɔnkpɔntiá napú mí onutó ibi wánlín sísí mli! ¹²Ahá ámúú buededunká ání bégyi asu ahá ansító ámu líi mliɔv beɛ, mliháa abutun mli *keté ní. Megyí tɔtɔ sù bude íni bwe. Alá Yudafo buméedunká amúsú beɛ, budeblí beɛ Kristo oyikpalíhesu lowu ámu pésú ɔha ɔbótsun nya nkpa. ¹³Keté atínpu amu onutó óó butamagyi Mose mbla ámusu. Táme budekléá mliún keté, méní bóptsú iwi súná amú aba ání bahá mliúatun keté. ¹⁴Mí mú á, imába mótó ání nótsu iwi ɔyí ánfito tɔtɔɔtsu, dun ani Wíe Yesu Kristo *oyikpalíhesu lowu ámu. Tsúfé mu lowu ámu su ɔyító tsiá utráa ma mí labi, mí é mma labi kuku há mú. ¹⁵Ketétún ntéɛ ketémátun megyí tɔtɔ. Múá idehián gyí ɔha obémlí ɔha pɔpwe. ¹⁶Iwilwii múa nwewúun utó ahá ámúú bude mbla ánfisu gyí amu, pú ahá ání bvhíé bgyi Bulu ahá!^b

¹⁷Asa nékpa mí asún opulu á, mbláa mli. Mliɔ ɔhaa mátrá wa mí tó. Tsúfé mí iwi apiná ánfí idesuná ání Yesu ɔkpábi ngyi.

¹⁸Mí apíó, ani Wíe Yesu Kristo ogyíi mli buale. *Amen!

^b6:16 Ahá ání bvhíé bgyi Bulu ahá gyí Israel pɔpwe amu ni.